

Sygn. akt I UK 380/15

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. M. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Tomaszowie
Mazowieckim o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 lipca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt III AUa 1097/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 maja 2015 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację M. M. S. od wyroku z dnia 18 czerwca 2014 r., którym Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 7 listopada 2013 r. stwierdzającej, że wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (dalej jako ustawa systemowa) w związku z art. 83 k.c., przez błędną wykładnię i w konsekwencji bezzasadne uznanie, że czynności wykonywane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 4 lipca 2013 r. nie wyczerpują

pojęcia działalności gospodarczej jako tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym; 2) art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 20 Konstytucji RP, przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wykonywanie w ramach działalności gospodarczej czynności nie spełniają wskazanych w przepisie przesłanek warunkujących uznanie jej za działalność gospodarczą. 3) naruszenia art. 18 i 32 Konstytucji, przez wydanie orzeczenia sprzecznego z zasadami ochrony rodziny i równości wobec prawa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i ustalenie, że - jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą - podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 4 lipca 2013 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością z uwagi na to, że Sąd odwoławczy nadał czynnościom zmierzającym do rozpoczęcia działalności gospodarczej charakter pozorności, błędnie dokonując wykładni elementów składających się po pierwsze - na definicję działalności gospodarczej (art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), a zatem czy wykonywane czynności miały charakter zorganizowany, ciągły, powtarzalny, a przede wszystkim w jakim celu zostały wykonane oraz po drugie - na pojęcie pozorności określone w art. 83 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga

kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność.

Ocena wykonywania działalności o cechach określonych w art. 2 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej należy do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero następnie do ich kwalifikacji prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III UK 43/11, LEX nr 1365701 i powołane w nim orzeczenia). Podejmowanie czynności przygotowawczych polegających na poszukiwaniu kontrahentów umowy obejmującej zakres działań określony we wpisie do ewidencji oraz gotowość do podjęcia tych działań nie stanowią rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli nie doprowadziły do faktycznego jej uruchomienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., II UK 51/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 267). Również pozorność czynności prawnej jest okolicznością faktyczną i jako taka podlega ustaleniu przez sądy merytoryczne. Oznacza to, że w ramach podstawy kasacyjnej przewidzianej w art. 389³ § 1 pkt 1 k.p.c. ustalenie to nie podlega kontroli kasacyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 405/13, LEX nr 1480316 i szeroko przywołane w nim orzecznictwo). Z powołaniem się na podstawę naruszenia prawa materialnego strona może co prawda kwestionować prawidłowość zastosowania art. 83 k.c. w ustalonych przez sąd okolicznościach faktycznych i kwalifikację tych okoliczności w kategoriach pozorności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 399/13, LEX nr 1477453), jednak skarżąca pomija, że podstawę zaskarżonego wyroku stanowiło ustalenie, że od dnia 4 lipca 2013 r. nie rozpoczęła i nie wykonywała działalności gospodarczej, a jej działania sprowadzające się do czynności rejestracyjnych, zakupu pieczątki, ksiąg rachunkowych, myszy komputerowej oraz wystawienia trzech faktur, w tym dwóch dotyczących sprzedaży towarów firmie męża, zamówionych i opłaconych przez jego klienta, miały na celu jedynie upozorowanie rozpoczęcia i prowadzenia tej działalności, bez rzeczywistego jej uruchomienia i wykonywania. Okoliczności te, podobnie jak zamiar wywołania skutków prawnych lub brak takiego zamiaru, niewątpliwie należą do okoliczności faktycznych, których skarżąca nie kwestionuje stosownymi zarzutami naruszenia przepisów postępowania i którymi Sąd Najwyższy jest

związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), co uniemożliwia stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 83 k.c.

Z wywodów skarżącej wynika, że zmierza ona w istocie do podważenia ustalenia, iż w spornym okresie faktycznie nie wykonywała działalności o cechach określonych w art. 2 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a jej działania miały na celu jedynie stworzenie pozoru realizowania takiej działalności. Taka okoliczność nie stanowi jednak podstaw do zaangażowania Sądu Najwyższego w rozpoznanie skargi kasacyjnej.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.